

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Boșana”, „Brădetul”, „Casa de păstrare” Miercurea, „Casa de păstrare” Seliște, „Chiorana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hajegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Caransebeș”, „Sebeșana”, „Sebeșul-săseș”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărandeana”, „Zlăgnea”, „Agricola”, însoțire economică de magazin și anticipațiuni, Hunedoara.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
IOAN I. LAPĂDATU.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IX.

Sibiiu, 22 Decembrie 1907.

Nr. 51.

Conferențele Directorilor de bancă

și Delegațiunea Băncilor române.

(Notițe din viața lor).

(Continuare).

La 25 Decembrie 1906 Biroul Delegațiunii băncilor ține în Sibiiu o ședință, constatând că d-nii membrii Dr. A. Vlad și I. B. Hodoș și-au prezentat dimisia, dl Dr. N. Oncu s'a scuzat că nu poate participa din cauză de boală, iar dl Dr. T. Mihali n'a răspuns invitației. Astfel lucrările Delegațiunii se continuă prin biroul ei, constatător din d-nii P. Cosma, Dr. C. Diaconovich și I. I. Lăpădatu. Acest birou face pregătirile pentru Conferența a V-a a Directorilor de bancă, care s'a ținut în 26 Decembrie 1906 sub prezidiul dlui P. Cosma. Au participat prin reprezentanți 40 din băncile asociate (2 și-au scuzat absența) și 6 dintre băncile neasociate.

În această conferință s'a luat act de dimisia dlui Dr. C. Diaconovich, secretar al Delegațiunii și redactor al „Revistei Econ.”. D-sa trecând la București nu mai are posibilitatea de a servi pe viitor interesele institutelor române de credit din țară în calitate de organ propriu al lor.

S'a aprobat înlocuirea dlui Dr. Diaconovich cu dl I. I. Lăpădatu.

Chestia despăgubirii dlui Dr. Diaconovich în calitate de editor al „Rev. Econ.” s'a transpus Delegațiunii spre rezolvire.

S'au aprobat socotelile prezentate despre fondurile administrate de Delegațiune și socotelile Expoziției băncilor.

Proiectul de statute al însoțirii „Solidaritatea” compus de dl I. I. Lăpădatu și prezentat de Biroul Delegațiunii — după desbatere amănunțită de o secție numită spre

acest scop și deosebit în plenul Conferenței — a fost primit.

S'au ales membrii Delegațiunii cu mandat până la activarea însoțirii „Solidaritatea”, anume domnii: P. Cosma, Sava Raicu, R. Cărăbașiu și I. I. Lăpădatu.

*

La 21 Aprilie 1907 Delegațiunea ține ședință, în care s'au cetit hotărârile Conferenței băncilor din 26 Decembrie 1906 și Delegațiunea între altele, a stabilit:

1. Prospectul ce s'a emis pentru înființarea însoțirii „Solidaritatea”, subscrierile având să se încheie la 31 Maiu 1907.

2. A decis să-i comunice domnului Dr. Diaconovich mulțămintă protocolară votată de Conferența băncilor din 26 Decembrie 1906 pentru serviciile sale în calitate de secretar al Delegațiunii.

3. Lucrările secretariatului Delegațiunii și conducerea „Revistei Economice” i-s'au încredințat dlui Dominic Rațiu.

4. A votat dlui Dr. Diaconovich K 2000 din fondul Delegațiunii ca despăgubire pentru editarea „Revistei Economice”.

*

La 16 Iulie 1907 se ține Adunarea generală de constituire a „Solidarității”, prezidată de dl P. Cosma. Au participat în total reprezentanții a 31 de institute de bani cu 106 părți fundamentale. Numărul membrilor înscriși la noua însoțire este de 68 cu 189 părți fundamentale à K 200 în contul cărora au intrat K 11,400 iar ca taxă de înscriere K 5,212 90, în total deci K 16,612 90. Adunarea generală declară „Solidaritatea” de constituită și stabilește definitiv proiectul de statute desbătut prealabil și în Conferența Directorilor de bancă din 26 Decembrie 1906.

După aceste se alege direcțiunea pe 3 ani și comitetul de supraveghiere pe un an.

Prezident al direcțiunii a fost ales dl P. Cosma, viceprezident dl Ilie Trăilă, iar membri domnii: Romul Cărăbașiu, Andreiu Cosma, I. I. Lăpădatu, Dr. Coriolan Pop, Sava Raicu, D. Rațiu și Dr. Gavr. Sucișu.

Prezident al comitetului de supraveghiere dl N. Ivan, notar dl Dr. N. Comșa, iar membri d-nii Voicu Hamsea, Mateiu Jiga și Petru Stoica.

*

După adunarea generală direcțiunea și comitetul de supraveghiere au ținut o ședință comună, în care s'au luat dispozițiile necesare pentru înregistrarea și inactivarea „Solidarității” și a numit *revizori-experti* pe următorii domni: Iosif Diamandi, Iosif Lissai, Iosif Oncioiu, Ioan Perian, Sava Raicu, Dominic Rațiu, Aur. St. Șuluțiu și Ioan Vătășan.

Postul de secretar a fost încredințat dlui Dominic Rațiu, iar cel de casier domnului Constantin Popp.

*

Direcțiunea „Solidarității” a ținut apoi ședință plenară în 17 Noemvrie, luând act de înregistrarea firmei. A primit în sinul asocierii 3 bănci, cari au satisfăcut dispozițiilor §-ilor 8 și 9 din statute.

A însărcinat biroul direcțiunii să lanseze de urgență către toate institutele noastre financiare un apel binemotivat, în care să fie invitate a se înscrie ca membri, iar cele înscrise să subscrie un număr mai mare de cote fundamentale.

A decis să se încasseze restanțele la Fondul Delegațiunii băncilor și a primit două proiecte de regulament, unul pentru *Funcționarii* și altul pentru *Secțiunile „Solidarității”*.

În fine s'au luat dispoziții referitoare la editarea și redactarea pe viitor a „*Revistei Economice*” și a „*Anuarului Băncilor române*”.

Redactor al „*Rev. Econ.*” a fost numit cu începere dela 1 Ianuarie 1908 domnul Constantin Popp.

*

Cu aceste am fi ajuns la sfârșitul notițelor noastre asupra vieții Conferențelor Directorilor de bancă și a Delegațiunii băncilor române, și totodată am intrat în era a doua a organizațiunii Băncilor, normată prin Statutele și regulamentele „Solidarității”.

Rămâne acum să facem o apreciere asupra activității numitelor organizațiuni, trecute în domeniul istoriei, și asupra prospecțelor ce ni-le promite noua organizație „Solidaritatea”.

Aceasta însă în alt număr. (Se va continua).

Mono- și bimetalism.

Se implinesc câteva decenii, de când s'a ivit o goană generală după aur — *struggle for gold* — goană, ce principele Bismarck o asemănă altădată cu întinderea unei plapome de toți în toate părțile, căutând fiecare să nu rămână desvălit. Urmarea a fost, că o sumă de state hotărâtoare în privința comerțului lumii întregi, ca Anglia, Germania și altele, au adoptat etalonul unic de aur. Au devenit țări monometaliste.

Paralel cu această pornire generală se întemeiază în 1865 așa numita „*Uniune latină*”, între Franca, Belgia, Italia, Elveția și în urmă Grecia admitând și argintul ca măsurător legal de valori, ba hotărând că un kilogram de aur trebuie să valoreze tocmai atâta cât 15½ kgr. argint și vice-versa.

Cum însă dela 1866 și îndeosebi dela 1873 începe să se deprecieze galopantă a argintului, teoreticește se admite numai aurul ca măsurătorul veritabil și cel mai statonnic al valorilor degradând argintul exclusiv la fabricarea de monedă divisionară și ca marfă brută, de vânzare în piețe. Ba și în faptă, un alt șir de state a trecut la monometalism, precum Suedia și Norvegia, Danemarca, România etc.

Totuș, câteva state, din cele mai de frunte au persistat în bimetalism. Cel puțin în realitate, dacă nu de formă. Astfel sistemul monetar al Statelor-Unite admite dolarul de argint ca etalon legal, ca mijloc cu putere liberatoare netărmurită. În 1906 erau 573·2 milioane dolari în circulație. Deasemenea în Franca se bucură de privilegiul etalonului legal piesele de argint de câte 5 franci, din cari în 1906 erau 347·4 milioane în circulație.

Situația financiară actuală iarăș scoate la iveală discuția încheiată altădată, despre avantajele mono- și bimetalismului. Apărarea aurului fiind motivul principal al scumpirei discountului la băncile de emisiune monometaliste, aderenții bimetalismului argumentează cu Banca Franciei bimetalistă, care nu și-a pierdut echilibrul în timpul furtunos de azi, ci s'a dovedit ca cea mai viguroasă bancă de pe tot globul. Din aceste fapte, concludă Dr. Arendt, ca toate țările monometaliste să treacă de urgență la bimetalism.

Monometaliștii observă la acestea, că toată viziunea actuală a pornit din America cea bimetalistă. Ergo: variațiile discountului nu atârnă de valută, ci de alte împrejurări, dintre cari cea mai de frunte e, că țările singurate nu uzează în măsură egală capitalul disponibil, intern. Popoarele întreprinzătoare îl uzează mai repede, apoi cer împrumuturi dela străini. Cele mai timide se tem de întreprinderi îndrăznețe, consumatoare de averi. Nu sleiesc mijloacele pecuniare proprii, necum să se întindă la alții. Sub raportul întreprinderilor, Statele-Unite, Germania și Elveția țin locul de frunte. Franca a rămas îndărăt. Poporul francez preferă câștigurile mici, dar sigure, celor mari, dar riscate. Sistemul de doi copii, cultivarea industriilor rentabile, cruțarea fără păreche, au sporit în curs de un veac în mod uriaș capitalul francez, care ne mai aflând teren roditor acasă, emigrează ca împrumuturi acordate străinătății. Decât în întreprinderi riscate, mai bine cu împrumut! Astfel de capitaluri, plasate în străinătate, se evaluează la 40 miliarde franci, după cari incurg dividende și interese abundante. Riviera franceză, Parisul — iarna; băile de mare de pe litoralul Atlanticului — vara, atrag valuri de străini în Franca, unde rămân milioane de „galbeni cu zimți”.

Iată motivele, în al căror temelie Franța e bănoasă și Banca Franței e cea mai bine situată de pe tot globul. Nicidecum sistemul monetar bimetalist.

Astfel monometalității. Acuzând însă Statele-Unite drept provocatoare imediate ale crizei, ei par a uita sistemul defectuos ce stăpânește în Uniune sub raportul emisiunii de bancnote. Băncile americane emit note iar pentru garanție trebuie să depună la Cassa statului efecte de stat (bonds) în valoare cu 10% mai mare decât a biletelor emise. Posesorii de bilete au drept de amanet asupra acestui fond de garanție. Evident, că cu astfel de dispoziții, lipsite de orice elasticitate, băncile de emisiune nu pot satisface trebuințele publicului. De câțiva timp se fac încercări de a întemeia o bancă centrală de emisiune, după modelul celei din Germania. Dar în criza actuală, guvernul Uniunii s'a văzut silit deocamdată să emită 50 milioane dolari obligații Panama și 100 milioane dolari bonuri de tezaur 3%, pe temelie cărora institutele în drept să poată emite bilete de bancă. *Gamma.*

Politica de reescont.

În coloanele „Revistei Economice” s'a accentuat și explicat de repețite ori politica de reescont. De repețiteori s'au făcut atenții cărmuitorii institutelor noastre financiare, că reescontul trebuie folosit cu mult cumpăt. Durere sfaturile „R. E.” n'au fost pretutindenea bine apreciate. Mulți „chemați” nici nu o cetesc; alți „chemați” și de o cetesc nu o pot pricepe, fiindcă în întreaga viață lor s'au indeletnicit cu toate, numai cu știință nu, sau numai cu știință economică nu. În legătură cu acest fapt e explicabil apoi că n'au nici cea mai palidă idee despre mizeriile, în cari aruncă, în timpuri de criză, atât clientela cât și institutele de sub oblăduirea lor prin faptul că odinioară s'au folosit în mod nerațional de reescont.

Pentru timpul critic de acum e cam târziu. Anevoie se mai poate ceva repara. E bine însă să se ficeze chiar acum unele mizerii cari să servească ca memento pentru viitor.

Criza financiară actuală în înțelesul strict al cuvântului își are originea în alte părți ale lumii dar s'a năpustit și asupra ținuturilor locuite de poporul român tocmai într'unul din cei mai neproductivi ani pentru clientela țărănească a institutelor noastre de bani. În anul care apune au fost foarte puține poame, n'au fost aproape de loc prune, cel mai îmbelșugat izvor de venit al ținuturilor deloase, unde e grosul poporului nostru. Peșta tot s'au produs și cereale foarte puține. Dar mai ales de tot neînsemnată a fost producțiunea nutrețurilor. Urmarea e că vitele s'au estinat din cale afară. O vită cornută, care în anul trecut se vindea cu 200 cor. se vinde azi cu 80—100 cor. O oaie care sa vindea cu 24 cor. azi se vinde de abia cu 10 coroane. Să se mai considere apoi, că dările neincassate pe timpul „ex-lex”-urilor de prin anii trecuți, așadară îngrămădite, se încasează acum fără nici o cruțare. Poporul, lipsit de putința de a înțelege rostul creditului, se razimă cu naivitate pe speranța că băncile îl scot din năcazuri.

Acestea însă sub forța împrejurărilor actuale nefavorabile nu numai că nu-i pot întinde de prezent nouă ajutoare, ci din contră cele-ce în trecut au uzat în mod exagerat de reescont, sunt deadreptul silit a-și încasa pretenziunile, îngreunând astfel și mai mult poziția țăranilor. Și bănci, cari au un reescont

de 3, 4 ori mai mare decât capitalul social, avem mai multe. În actuala criză creditorii acestor bănci pretind achitarea cu bani gata a numeroaselor scadențe. Mai ales firmele străine nu mai admit prolongiri nici pe lângă cel mai urcat etalon de interese. Deci pentru a-și mântui propriul cojoc, băncile acestea trebuie să procedă cu rigoarea cea mai mare la încasarea numărării distribuit, folosindu-se chiar și de măsurile cele mai extreme.

În modul acesta o parte a clientelei este aruncată în bratele unor institute străine, cari și dacă nu sunt mai eftine, dar pot fi mai îngăduitoare și preste tot pot acorda împrumuturi și în timpuri anormale ca cele de azi, fiindcă au știut să se folosească totdeauna mai rațional de creditul de reescont.

Cu toate că efectele crizei actuale au atins simțitor toate institutele de credit, totuși, cel puțin până acum, criza nu a prea pricinuit dezastre. Băncile noastre mai ales au putut suporta bine efectele ei simțite la noi, fără a se folosi în măsură prea mare de mijloace extreme de cari au fost nevoite a se folosi numai cele-ce au urmat în trecut o politică de reescont greșită. Ce ar fi fost și ce ar fi însă când într'adevăr s'ar declară o criză cu mult mai mare, care poate fi pricinuită de atâtea și atâtea împrejurări? Licitezi grădina și casa cutare. N'o cumpără nime, că nu-s bani. Se află însă 100 coroane la cutare neguțator sau cărcimar — e în deobște cunoscut, cine și ce sunt aceștia — și cumpără moșia țăranului nostru de vr'o mie doue de coroane cu prețul bagatel de 100 cor. prin ceea-ce, fără a se ajunge scopul, — încasarea pretenziunii, — se ruinează numai clientela.

De aceea e bine ca încă în timpuri normale institutele noastre de bani să fie cumpătate în extinderea operațiilor și mai ales a reescomptului, căci numai așa vor putea veni și în zile grele în ajutorul poporului, pentru care sunt fondate și care le susține.

L. Vraciu.

Crestături.

De *Gamma.*

Jubileu de 500 ani.

În 8 Faur 1407 s'a dat privilegiul pentru deschiderea unei bănci în Genua. Aceasta e prima bancă, întemeiată ca *societate pe acți*, pe întreg globul. Asocierea de capital, în temelie de acți, are deci un trecut de 500 ani, formând una din acele puține instituții, ce le-am moștenit din evul mediu și cari perfecționate de legile progresului, ne dau nădejdea unei trăinicii îndelungate.

Iată, după „Magy. Pénzügy”, Nr. 50—1907, istoricul acelei instituții:

„Banca San Giorgio din Genua s'a format prin asocierea creditorilor statului. Orașele libere ale Italiei, între cari și Genua, se înfruptaseră de mult cu împrumuturi de stat. Creditele acordate de singuraticii s'au împărțit în cote (loca) de valoare nominală egală, a căror proprietari (luogatarii) au fost înregistrați în cartea datoriiilor statului (cartularium). În temelie acestor cote creditorii își puteau forma față de stat un drept la capital și dobândă grasă. Dar statul, nefiind totdeauna în stare să plătească interesele, cu un ordin din 1346 a designat drept garanție unele isvoare de venit, menite să acopere total sau parțial interesele.”

„Pentru proprietarii de cote eră de multeori greu, dacă nu imposibil, de a-și realiza pretenziunile

de interese față de stat și probabil această împrejurare a dat impulsul la asocierea creditorilor în anul 1407. În acest an proprietarii tuturor celor 476.706 cote à 100 lire, și-au asociat pretenziunile, acumulând capitalul acționar respectabil, de 47.670.600 lire, care a format bază pentru banca San-Georgio. Statul a dat privilegiu pentru bancă și s'a obligat să plătească interese de 8 la sută, iar în caz de neplătire să intre în vigoare ordinul din 1346. Banca plătește acționarilor dobânda de 8 la sută, ce o primă de la stat. Scăzând, firește cheltuielile. Dar în 1418 statul a încetat să mai plătească interese. Banca fu avizată să uzeze de veniturile garantate prin ordinul din 1346. Fiindcă suma acestora variază din an în an, acționarilor nu li-s'au mai dat interese fixe, ci a introdus plățirea de *dividende*.

„Capitalul acționar al băncii s'a schimbat de multeori în cursul timpului. Câte odată statul ridică împrumuturi nouă, prin mijlocirea asocierii și atunci capitalul băncii crește. Altădată statul amortiză din datorie și atunci capitalul băncii scade. Acțiunile se bucurau de mai multe prerogative: nu puteau fi cuprinse prin execuție judecătorească, puteau fi transcrie liber fără de a înregistra transcrierea în cartulariu“.

„Organizația primei societăți acționare avea caracter cam plutocratic. În adunarea generală nu aveau drept de vot decât proprietarii mai multor acții“.

„Banca a subsistat până în 1805, adică aproape 400 de ani. În 1805 a desființat-o guvernul francez. În 1814 s'au făcut încercări de a o înființa din nou, dar fără rezultat. În cursul celor 500 de ani însă, societățile pe acții au prins rădăcini adânci pretutindeni și s'au perfecționat fără curmare, încât organizări mai corespunzătoare a asocierilor de capital nu s'au putut născoci până în ziua de astăzi“.

Penziuni, rente.

Răspunzând dlui Tișca constat că sunt sate unde hectarul de pământ costă 6000 cor. și sunt sate unde costă 600 cor. Evident că nu țintim în direcții oribile de scumpe. Nici ca funcționarii să apuce carnea plugului. Nici ca să cumpere atâta pământ, încât să-și poată duce fără lipsuri zilele bătrânețelor din arândă aceluia. Nici nu am zis, ca băncile să nu stăruiască din răspuneri pentru asigurarea viitorului (ba cele mai multe și pentru ameliorarea prezentului) funcționarilor. S'a zis, că numai acele institute stau pe temei solid și prosperează, cari cugetă tot pe atâta la bunăstarea funcționarilor, la asigurarea traiului ticnit, pe cât cugetă la augmentarea fondurilor de rezervă sau la o politică sănătoasă de dividende.

Am zis însă, că ici-colo s'ar putea cumpără și pământ. Sunt destui, cari mai de grabă răvnesc la o căscioară și grădină și o curte plină cu pomi și ougăini, într'un sat cât de retras, decât la niscaiva penziuni subțiri, ce nici te lasă să mori, nici îți dau puțință de a trăi.

Am văzut în Boemia familii întregi trăind din venitul alor 1—2 hectare de grădină, fără să prindă mult de carnea plugului, fără să dea pământul în arândă. Deasemenea în Moravia și Saxonnia. Fapte analoge mi-s'au povestit din Olanda, din Belgia. Cunosc în țeara noastră surtucari trăind de pe urma albinelor, — fără să prindă de carnea plugului, fără să dea cu arândă. Cunosc familii câștigând mii de coroane de pe terenuri nu tocmai roditoare de câte-un hectar, împănându-le cu pomi. Iarăș fără să prindă de carnea plugului, fără să dea cu arândă.

Involuntar la fapte de aceste am cugetat, când am sulevat modalitatea și la aceea, că priceperea și cumpătul pot isprăvi multe lucruri bune.

La chestia organizării funcționarilor de bancă.

Sunt aproape patru decenii, de când s'a pus baza primului institut financiar român, și au trecut ani la mijloc, până ce s'au putut înjgheba și altele. În timpul din urmă însă au început a se înmulți de-a binisorul, iar cele existente mai de mult a-și urca capitalul social, întărind baza, pe care să poată lucra mai cu succes la înaintarea economică a poporului nostru.

Nu râvna după câștig mare, tantieme și dividende grase a fost îndemnul la înființarea institutelor noastre de bani, ci trebuințele ardente ale poporului, dorința de a-l emancipa economic și a-l scăpa din ghiarele fără milă ale uzurarilor. Salvarea *moșiei* și câștigarea de proprietăți nouă pentru poporul nostru.

Intrucât s'au realizat aceste probleme, prin băncile noastre, va avea să o constate critica serioasă și binevoitoare.

Un fapt stă, că prin înmulțirea băncilor am câștigat o clasă de intelectuali independenți, — deși nu materialicește — dela care se asteaptă mult.

Se cere dela dânșii o muncă intențivă, în interesul institutelor în serviciul cărora sunt, și se asteaptă o muncă ideală, serioasă, spre binele poporului nostru și în interesul propășirii pe terenul cultural-economic.

La munca primă sunt angajați și trebuie să lucreze vrând-nevrând, căci din aceea se susțin; pentru a doua însă, trebuie să poseadă un grad mai mare de cultură generală, o multime de cunoștințe temeinice câștigate în o școală, adecuată trebuințelor de azi și un trai mai liniștit. Afară de acestea și simț de datorință față de interesele mai înalte ale neamului nostru.

E în interesul institutelor, ca să aibă o clasă de funcționari binecualiți, înzestrați cu cunoștințe largi, practice, câștigate din viață și din experiențele altora, cari să fie în stare a afla nouă căi pentru întărirea și înaintarea institutelor. Conducerea și administrarea corectă și perfectă o pretind aceasta. Pretinde chiar și publicul, ca funcționarii institutelor, cărora își încredințează averea, să fie nu numai pricepuți în specialitatea lor, ci și demni de încredere, conștiinți de chemarea și mulțamiți cu soarta lor.

Sunt chestiuni aceste, peste cari nu o permis să se treacă prea ușor cu vedere.

Conducătorii băncilor sunt chemați a da direcția. Dar nici funcționarii, când e vorba de ei înșiși, de soarta, de înaintarea și perfecționarea lor, nu e permis să stea nepăsători. Trebuie să dovedească, că au într'adevăr independență.

Iată de ce mișcarea de acum a funcționarilor de bancă, nu trebuie privită cu neîncredere, ci sprijinită, din toate părțile, de toți cei pe cari ne privește, căci prin ea nu se urmăresc scopuri, nici lucruri deșarte, ci idei, cărora glasul timpului ne cere să ne supunem.

Am dori să auzim asupra acțiunii noastre și părerea conducătorilor băncilor noastre. O solicităm aceasta, căci mână în mână trebuie să muncim viața întreagă și experiențele lor, sfaturile lor, ne vor fi binevenite. Prin aceasta am dovedi, că suntem solidari.

Am scris aceste șire, condus de speranța, că voi

contribui cât de puțin ca ideea ce ne frământă să fie împinsă cu un pas înainte spre realizare și să câștigăm pentru ea și pe conducătorii băncilor noastre.

(Oradea-mare).

V. Babi.

JURISDICȚIUNE.

Sfera de competență a judecătoriei ca for comercial. Judecătoria poate nimici hotărîrea adunării generale, dar nu este în drept a aduce în locul aceleia o altă hotărîre, ci poate numai simplu îndruma societatea pe acții de a prezentă afacerea unei noue adunări generale.

(Curia reg. Nr. 799/1906 dela 18 Septemvrie 1907).

*

Restituirea obiectului amanetat. Dacă institutul de bani a știut că celce amanetează nu poate dispune de obiectul amanetat, este obligat a restitui obiectul la mâna celui îndreptățit.

(Curia reg. Nr. 819/1906 dela 27 Septemvrie 1907).

*

Prezentarea spre plată și protestarea cambiei. Dacă în cambie sunt indicate alternativ două locuri de plată, atunci cambia trebuie prezentată în ambele locuri persoanei indicate resp. domiciliantului și în lipsă de plată protestul trebuie ridicat contra ambilor.

(Curia reg. Nr. 805/1806 dela 14 Oct. 1907).

*

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 18 Decemvrie 1907.

Situațiunea pieții internaționale de bani, pe zi ce ne apropiem de ultimo, devine tot mai precară. Așteptările nutrite în cercuri destul de competente, despre o reducere a etalonului la banca engleză, s'au dovedit premature. Azi ce e drept toate piețele europene sunt destul de liniștite; cererile — din cauza etalonului urcat — sunt încă modeste, numai aprovizionările pentru ultimo — cari în Berlin se satisfac cu $9\frac{1}{2}\%$ — cauzează îngrijiri. Situația sumară de medio aproape a tuturor băncilor de emisiune din Europa prezintă ameliorări mai mari sau mai mici; dar toate se tem de ultimo. Escontorii privați odșteie a rezerva deosebită, de aceea discountul privat s'a urcat în Berlin la $7\frac{3}{8}\%$ așa încât numai cu fracțiunea $\frac{1}{8}\%$ este mai mic decât rata Băncii imperiale. Retragerea prezidentului Koch a fost impusă de luptele parlamentare. Locul său îl va ocupa președintele „Seehandburg“-ului Havenstein, care va continua vechea politică financiară insistând pe lângă valuta de aur. Nu mai puțin încordată este situațiunea pieții interne, urcându-se în Viena discountul privat până la $5\frac{15}{16}\%$, lipsind aproape cu totul oferta de numărare, chiar și pe lângă acest etalon. Situația băncii dela 15 crt. e satisfăcătoare. Imprumuturile au scăzut cu 4 milioane

și circulațiunea de bilete cu 7·2 milioane; metalul nobil a crescut cu 2·6 milioane, iar biletele supuse la dare au scăzut cu 9·8 milioane la 26 milioane K.

Pe 19 curent a fost convocat conziliul băncii la o ședință plenară în Viena pentru stabilirea aproximativă a bilanțului și a dividendei, iar pe 30 crt. e convocată o adunare generală extraordinară, care să se pronunțe cu privire la înoirea privilegiului ce expiră în 31 Decemvrie 1910. Această adunare va avea să autorizeze conziliul general al băncii de a se adresa la timp oportun celor 2 guverne pentru înoirea privilegiului, ceea ce după statute are să se facă până la 31 Decemvrie 1909.

CRONICA.

Necrolog. Simion Dragomir, membru în direcțiunea institutului „Grănițerul“ din Dobra, a decedat la 16 crt. în Gurasada, în etate de 56 ani.

*

Examen de maturitate la Școala com. sup. din Brașov. În 17 crt. s'a ținut examenul de corigență la școala comercială sup. română din Brașov la care s'au prezentat 8 candidați și anume domni: B. Petru-Petric, V. Constantin, C. Cosma, V. Badea, V. Sfetea, I. Henteș, C. Mușlea, G. Sibian, fiind declarați cu toții maturi.

Banca Austro-Ungară va ține la 30 crt. o adunare generală extraordinară, în care va fi a se decide chestiunea, dacă este a se cere din nou prolongirea privilegiului sau nu.

După calculațiunile aproximative ale băncii prima jumătate a anului s'a încheiat cu un plus-câștig de 5 mil., iar rezultatul jumătății a doua a anului, după ce etalonul este în mediu cu 1% mai urcat, desigur va fi și mai favorabil.

Dividenda anului trecut a fost de K 90·40, iar cea a anului curent este evaluată de cercurile financiare la K 110.

*

Diurne pentru acționari. Pentru a animă pe acționari la cercetarea mai număroasă a adunărilor generale o bancă din Franca, a introdus nu de mult o reformă, care probabil va afla în curând imitatori și în alte părți și anume acționarii, cari participă și votează la adunarea generală primesc, — ca și deputații dietali — diurne.

*

Casse de pasăre conzulare. Revista „Magyar Pénzügy“ lansează ideea pentru înlesnirea transmișionilor de bani a numeroșilor bancheri din America, cari de cele mai multeori se folosesc acum de diferiți agenți, bancheri și bănci nu totdeauna demne de încredere, — *cassa de păstrare postală* să-și lărgească cercul de activitate și înafară de țară, instituind la conzulate un fel de expozituri: „Casse de păstrare conzulare“, a căror chemare ar fi a implini serviciul de intermediatori între public și cassa de păstrare.

Dacă conzulatele au atribuțiuni de judecătorie și de oficii matriculare, ce le-ar împedeca de a servi și interese economice și comerciale și cum conzulatele

au contact direct cu cei-ce au trecut oceanul pentru a câștiga și cruță bani. destinați a fi trimiși apoi acasă, „cassele de păstrare conzulară” ar putea avea un viitor frumos.

BIBLIOGRAFIE.

Anuarul Băncilor române pe 1908 (An. IX) a apărut în zilele acestea în extenziune de 12¹/₂ coale în formatul obicinuit. Conține pe lângă partea calendaristică: termenele ultime pentru administrarea dărilor și competențelor erariale, tragerile la sortii și scadențele cupoanelor dela efectele mai principale din patrie și România. Sematismul se extinde pe 180 pagini și cuprinde în *partea sa I*: toate institutele noastre de bani în ordine alfabetică, indicându-se la fiecare din ele: firma în toate limbile impropozitate, anul fondării, capitalul societar, prețul acțiilor, dividendă, cupoanele, dreptul de vot, firmarea, ziarele oficiale, revirementul anului ultim, ramii de operație și condițiunile lor; apoi numele membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere și al funcționarilor, bilanțul ultim (pe 1906) și în fine distribuirea profitului net și al cotei de binefacere.

Partea II cuprinde, pentru primadată dela publicarea Anuarului încoace: date asupra însoțirilor sătești sistem Raiffeisen din comitatul Sibiiului și anume firma, anul fondării, numele membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere și ultimul bilanț (pe 1906).

Tot în partea aceasta sunt enumerate în ordinea alfabetică a comitatelor lor diferite alte instituții de natură economică existente, dar până acum necuprinse în Anuar, precum și altele parte în înființare, parte sub înregistrare.

Partea III cuprinde datele privitoare la „Solidaritatea”: membrii, scopul însoțirii, organele ei, numele membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere, al revizorilor experți și al funcționarilor.

La finea acestei părți se află: Bilanțul general al băncilor noastre pe 1906 în comparație cu 1905.

Pe lângă sumarul obicinuit. Anuarul mai are și un *sumar după sediile băncilor*. Pe penultimele două pagini ale Anuarului în fine sunt înșirate: revistele noastre economice-financiare și scrierile de specialitate economică-financiară cu prețurile lor.

Cum se vede din acest rezumat Anuarul pe 1908 cuprinde un bogat și interesant material statistic și informativ asupra băncilor noastre și numărtoase îmbunătățiri față de trecut.

Prețul Anuarului, elegant legat, este K 3 și se poate comandă prin *Administrația Revistei noastre*.

Sumar.

Prezentările Directorilor de bancă și Delegațiunea Băncilor române. — Mono- și bimetalism. — Politica de reescont. — Crestături. — La chestia organizării funcționarilor de bancă. — *Jurisdicțiune*: Sfera de competență a judecătoriei ca for comercial, Restituirea obiectului amanetat, Prezentarea spre plată și prestarea cambiei. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronică*: Necrolog, Examen de maturitate la Școala com. sup. din Brașov, Banca Austro-Ungară, Diurne pentru acționari, Casse de păstrare conzulară. — *Bibliografie*: Anuarul Băncilor române pe 1908.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 18 Decembrie 1907.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vir de
A. Datoria de stat ungară.			
4	Kenta ung. aur, ... scut. de dare	110-90	111-20
4	" " Cor. . . . . " " "	93-15	93-25
1/4	" " " " " " " " " " "	82-55	82-95
3-	Impr. cu premii à 100 fl. . . . . " " "	193-25	195-—
4	" p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	140-35	146-—
3	Impr. p. regul. Porților de fier. " " "	76-75	76-—
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone " " "	99-60	99-60
4	" rurale ungare . . . . . " " "	93-55	93-75
4	" " croato-slav. " " " " "	—	95-—
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. în cor. Mai-Nov., sc. de dare	96-65	96-80
4	" " " " Ian.-Iulie " " "	96-60	96-80
4-2	" " în hârtie, Febr.-Aug. " " "	98-50	98-70
4-2	" " argint April-Oct. " " "	98-55	98-70
4	Losuri din 1860 à fl. 500—	151-75	151-50
4	" " 1860 à fl. 100—	211-25	211-—
—	" " 1864 à fl. 100—	255-75	257-—
4	Renta austr. aur., scut. de dare	114-50	114-75
4	" " Cor. " " " " " " "	96-75	97-—
3 1/2	" " de invest. " " " " " " "	87-05	—
C. Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	91-90	92-—
5	" Viena " " " " " " "	102-25	—
6	" bulgar p. căi ferate din 1892 à frs 125	120-—	—
—	Imprumut Temeș-Bega din 1897	92-—	92-60
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	95-50	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	98-25	98-20
4 1/2	" " " " 50 ani în coroane	98-70	98-70
4	Banca comerc. ung. Pesta în fl.	100-—	100-25
4 1/2	" " " " în cor.	93-25	93-25
4	Obl. com. "banca" ung. "Pesta cu 10% premie	102-30	103-—
4	" " " " repl. 60 ani	93-25	94-—
4	Scris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	93-50	94-—
4	Obl. com. " " " " în cor.	93-50	94-—
4	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	—	106-—
4	Scris. fonc. Inst. de credit fonciar ungar în cor.	92-50	93-—
1 1/2	Banca hipotecară ungară în cor.	92-25	99-25
4	" " " " " " " " " " "	92-50	92-50
—	Obl. cu premii Banca "ung." hip à K 100	—	105-50
5	"Albina", Sibiiu	—	101-—
4 1/2	" " " " " " " " " " "	—	99-—
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiiu, ...	99-25	99-25
4	" " " " Brașov	93-25	93-25
4 1/2	" " " " " " " " " " "	101-—	101-—
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiiu, ...	99-40	99-50
4	" " " " " " " " " " "	93-50	93-50
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	274-75	—
3	1880 à fl. 100	—	—
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	278-—	—
—	1809 à fl. 100	249-—	252-—
4	Impr. cu premii Banca ung. Buda- pesta à frs 100 —	108-50	110-—
2	" " " " " " " " " " "	267-—	—
5	Los. p. reg. " " " " " " " " " " "	22-85	23-—
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100—	463-—	452-—
—	Buda, comuna à fl. 40—	225-—	245-—
—	Pálffy, à fl. 40—	195-—	201-—
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	50-65	50-—
—	" " ungară, à fl. 5—	28-25	28-—
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100—	491-—	488-—
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	—	8-25
—	Lozuri „Jó sziv”, à fl. 4—	—	11-—
F. Valute.			
—	Galbini imper pr. bucată	11-39	11-43
—	20 franci aur	19-20	19-21
—	20 marce aur	23-57	23-60
—	Sovereigns pr bucată	24-18	—
—	Ruble hârtie per bucată	2-53	2-53
—	100 Marce hârtie	117-90	118-—
—	100 franci hârtie	—	96-17
—	100 lire hârtie	96-15	96-20
—	100 lei hârtie	—	94-05

Bursa de București.

Cursul din 18 Decembrie 1907.

Rentă amort., impr. 185 mil. din 1903, 5%	vinde	Lei	100 ³ / ₈
" " " 274 " " 1890, 4%	"	"	93
" " " 180 " " 1898, 4%	"	"	88 ¹ / ₂
" " " seria A. și B. din 1905, 4%	"	"	88 ⁷ / ₈
" " " convertită din 1905, 4%	"	"	88 ⁵ / ₈
Obligațiile Credit. județian și comunal 5%	"	"	100 ³ / ₄
Scrisuri fonciare rurale 5%	"	"	99 ¹ / ₂
" " " 4%	"	"	88
" " " urb București 5%	"	"	98 ¹ / ₂
" " " " Iași . . . 5%	"	"	94 ¹ / ₂

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 18 Decembrie 1907.

Grâu de Bănat	per 100 kg. vinde . .	25-20—26—
" " Tisa	" " " " . .	25-40—26-50
" " Pesta	" " " " . .	25-15—26-30
" " Alba-reg.	" " " " . .	25-50—26-25
" " Bacica,	" " " " . .	25-35—26-15
Secară	" " " " . .	23-80—24-30
Orz	" " " " . .	15-70—16-10
Ovės	" " " " . .	16-55—17-40
Porumb	" " " " . .	14—14-23
Rapiță,	" " " " . .	34-50—36—
Slănină (clisă)	" " " " . .	108—114—
Untură de porc B.-Pesta	" " " " . .	145—146—

„CHIORANA“, institut de credit in Șomcuta-mare.

CONCURS.

Institutul de credit și economii „Chiorana“ din Șomcuta-mare (Nagysomkut, comitatul Szatmár) publică concurs pentru ocuparea unui post de **practicant** dotat cu salariu anual de K 840.

Ceice doresc a reflecta la acest post au să documenteze că au absolvat o școală comercială și că posed în vorbire și scriere atât limba română cât și cea maghiară.

Rugărilor sunt a se adresa direcțiunii institutului până la 6 Ianuarie st. n. 1908.

Noul ales după un an de probă se va definitiviza, urcându-i-se totodată și salariul. Postul este a se ocupa imediat după alegere.

Șomcuta-mare, 19 Decembrie 1907.

Nr. 121 [1—1]

Direcțiunea.

Știința conturilor

sau

Contabilitatea în partidă dublă

de

I. C. Panțu,

profesor la Școala superioară de comerț din Brașov.

Ediția II revăzută și completată, 8° mare
I—VIII + 323 pagini.

Editura Librăriei Ciureu din Brașov.

Se poate comanda și prin administrația „Revistei
Economice“ cu prețul de K 4.—.

Drepturile, datorințele și răspunderea

membrilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și răspunderea

comitetului de supraveghere

de

Alfred Kormos,

directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu sau la Librăria arhidiecezană din Sibiu, cea dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă cu prețul de K 1.50.

Legea Tovărășiiilor

(Legea comercială ungară artic. XXXVII: 1875, cu o introducere și îndrumări pentru înființarea tovrășiiilor)

de

Vasile C. Osvadă,

directorul însoțirii „Agricola“ din Hunedoara și redactorul foaiei „Tovărășia“ din Orăștie.

Se poate comanda la autor sau și prin administrația „Rev. Economice“ cu prețul de 50 fl.

„ARIEȘANA“ institut de credit și economii. Turda.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Arieșana“ din Turda (comit. Turda-Arieș.) publică concurs pentru ocuparea postului de **cassar** pe lângă un salariu anual de 1680 cor.

Sunt preferiți cei ce au calificățiune de școale comerciale și afară de limba maternă mai posed cea maghiară și germană în scris și vorbire.

Cassarul va fi angajat deocamdată numai provizor pe un an, începând cu 1 Ianuarie 1908, după care timp direcțiunea va decide asupra definitivării lui.

La caz, că va fi numit funcționar definitiv i-se asigură dreptul de penziune în sensul statutelor și are dreptul și la tantiema statutară.

Totodată i-se pune în vedere de a fi ales ulterior de contabil.

Cel ales are să depună o cautiune egală cu salariul.

Reflectanții sunt rugați a-și înainta suplicele instruate cu documentele necesare cel mult până la 25 Decembrie c. st. n.

Turda, 4 Decembrie 1907.

Nr. 120 [3-3]

Direcțiunea.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de casse și locuințe). Nr. 2 (51-52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipotecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovarășii economice.

Proprietar și editor: Ioan I. Lăpădatu.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.

prof. de științe comerciale.

Se poate comandă dela administrația »*Revistei Economice*«, cu prețul de 1 corouă.

Au apărut

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE“

== Nr. 1. ==

Studii de contabilitate

(principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă)

de

Ioan I. Lăpădatu,

prof. de științe comerciale.

== Nr. 2. ==

Băncile Române

din

Transilvania și Ungaria

de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala „Albinei“, Sibiu.

== Nr. 3 și 4. ==

Efectele publice

de

Ioan I. Lăpădatu,

prof. de științe comerciale.

== Nr. 5-8. ==

Studii practice de bancă.

de

Ioan I. Lăpădatu,

secretarul institutului de credit și econ. „Ardeleana“.

Se pot procură dela domniilor autori în Sibiu și Orăștie cele două dintâi à 50 fl., a treia cu K 1— și a patra cu K 2.—.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane în Sibiu.

Ioan I. Lăpădatu